

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2023-02-20

Diarienummer 0022/23

Lena Blom, Olof Bergstedt, Kristina Holm, Inger
Kjellberg

Telefon: 031-368 27 28

E-post: lena.blom@kretsloppochvatten.goteborg.se

Remiss avseende kommunal vattenförsörjningsplan för Mölndals stad

Förslag till beslut

1. Kretslopp och vattennämnden antar bifogat yttrande som sitt eget och översänder det till Mölndals stad som svar på remissen.
2. Paragrafen förklaras härmed omedelbart justerad

Sammanfattning

Kretslopp och vattennämnden har att besluta om remissyttrande över Vattenförsörjningsplan för Mölndals stad. Remisstiden gäller till 2023-03-16. Mölndal har uppdaterat sin kommunala vattenförsörjningsplan från 2014 då förutsättningarna förändrats med högre befolkningsutveckling, ytterligare skärpningar i lagstiftningen på dricksvattenområdet samt utvecklat samarbete i regionen avseende vattenresurser och dricksvattenförsörjning.

Det är mycket positivt att Mölndal framhåller ytterligare utvecklat samarbete inom regionen avseende bland annat vattenresurser, det är helt i linje med Göteborgs inriktning. Parallellt pågår ett arbete inom projektet Stärkt vattenförsörjning inom Göteborgsregionen (SVAR) som kommer inverka på framtiden för regionens vattenförsörjning. Resultatet från SVAR bör beaktas för Mölndals och regionens fortsatta process, vilket även lyfts i Mölndals plan.

Mölndal förutsätter i alla angivna alternativ att inköp från Göteborg är möjligt, här ser vi gärna en komplettering kring vad Extremsituationer innebär (exempelvis kring maxförbrukning och avbrott). Ekonomiskt påverkas investeringskostnaderna för Göteborg av behoven, det vill säga hur den ömsesidiga överenskommelsen av leverans och köp i normalläge respektive ansträngda lägen ser ut. För att kunna upprätthålla önskad leveranssäkerhet krävs ytterligare investeringar i Göteborgs dricksvattenförsörjning. Kostnaderna för detta behöver fördelas rättvist mellan kommunerna.

Kretslopp och vatten

Marianne Erlandson
Förvaltningsdirektör

Bilagor

1. Förslag till mindre korrigeringar och kompletteringar
2. Mölndals vattenförsörjningsplan

Ärendet

Kretslopp och vattennämnden har att besluta om remissyttrande över Vattenförsörjningsplan för Mölndals stad. Remisstiden har förlängts till 2023-03-16 för att medge nämndbehandling.

Beskrivning av ärendet

Mölndal har uppdaterat sin kommunala vattenförsörjningsplan från 2014 eftersom förutsättningarna förändrats med högre befolkningsutveckling, ytterligare skärpningar i lagstiftning på dricksvattenområdet samt utvecklat samarbete i regionen avseende vattenresurser och dricksvattenförsörjning.

Frågan är aktuell som en del av arbetet med att säkerställa den regionala dricksvattenförsörjningen på ett miljömässigt och kostnadseffektivt sätt. Förvaltningen har ett nära samarbete med Mölndal om dricksvattenförsörjning. Mölndal är en de största kunderna även om inköpsvolymen minskat till mindre än hälften under den senaste tioårsperioden. För Göteborgs del har de maximala behoven i ansträngda lägen mycket stor påverkan på investeringsbehoven och därmed ger även Mölndals behov i ansträngda lägen stor påverkan.

I planen redovisas följande alternativ:

- Ökat uttag från Rådasjön och komplettering i vattenverk
- Ökad regional samverkan med ökade kontinuerliga inköp
- Etablering av grundvattentäkter och nytt vattenverk
- Komplettering av vattenvolym i reservoar (robusthet kort tid)
- Minskad specifik förbrukning och ökad ledningsförnyelse

Förvaltningens bedömning

Frågeställningar som Mölndal särskilt önskar svar på:

1. Är antagen utvecklingen av befolkningsmängd och verksamhetsetableringar till 2050 lämplig enligt er bedömning?
2. Överensstämmer ställningstaganden i planen med er bedömning?
3. Överensstämmer förslagna punkter i arbetet framöver med er bedömning?

1. Prognoser befolkningsmängd och dricksvattenbehov

Resonemangen om prognoser är rimliga. Kretslopp och vatten har svårt att bedöma om de använda siffrorna rimliga och ger här i stället en beskrivning av motsvarande bedömningar för Göteborg. Sammantaget indikerar antaganden och bedömningar ett ökat dricksvattenbehov för Göteborgs eget behov på ca 16% till 2050 vilket är något mindre än Mölndals bedömning. Prognoser för befolkningstillväxt och förbrukning bygger med nödvändighet på antaganden och bedömningar. Kretslopp och vatten kan yttra sig om hur motsvarande egna bedömningar ser ut.

- Göteborgs Stads prognos för Göteborgs befolkningsutveckling för 2040 extrapolerad 2050 pekar mot en befolkningsökning till 2050 på ca 20%.

Eftersom bostadsbyggandet i nuläget avstannat kan prognosen komma revideras ner.

- Anslutningsgraden till allmän vattenförsörjning bedöms öka något, men är redan mycket hög så inverkan är liten.
- Den specifika hushållsförbrukningen bedöms minska fortsatt med ökad individuell mätning i flerbostadshus, samt ökat miljöfokus. Samhällsutvecklingen med energisparåtgärder där t.ex. varmvatten ingår bedöms inverka. Göteborg kan se en allmän trend att det gett effekt på hushållsförbrukningen av vatten.
- Allmän förbrukning väntas öka något med ökat invånarantal.
- Industrieförbrukningen bedöms bli relativt konstant trots nyetableringar genom erbjudanden om tekniskt vatten och vattenbesparande åtgärder i verksamheter.
- Utvecklingen av läckaget har störst betydelse i de studerade scenarierna för Göteborgs del. Med antagande om att vi nått en punkt där läckaget i befintligt ledningsnät kommer att öka trots vidareutvecklad läcksökning, så kommer det att ta tid innan en måttligt ökad förnyelsetakt uppväger åldrandet. Läckaget ökar då in på 2030-talet och full effekt av ökad förnyelsetakt väntas inte förrän efter 2050.

2. Ställningstaganden i planen

Planen har en tydlig beskrivning av nuläge, prognoser, utmaningar, samarbete i regionen samt alternativ för att lösa dricksvattenbehovet. Ställningstaganden är att inte utreda grundvattenalternativen i nuläget och i övrigt att fortsätta utredningar och därefter värdering av alternativ.

Det är mycket positivt att Mölndal framhåller ytterligare utvecklat samarbete inom regionen avseende bland annat vattenresurser, det är helt i linje med Göteborgs inriktning.

Det är bra att det regionala samarbetet med det pågående SVAR-projektet tas upp. Det framgår tydligt att planen ska aktualiseras varje mandatperiod för att överensstämja med bland annat samverkan inom regionen. Kretslopp och vatten behöver för sin planering veta vilket alternativ Mölndals stad väljer. Tabell 3 i bilagan Mölndals stad dricksvattenmodell beskriver olika alternativ där flera av dem innebär noll i inköp från Göteborg i normalläge, medan andra innebär ca 320 000 m³ per år respektive ca 870 000 m³ per år. Som vi förstår det innebär alla alternativen att inköp från Göteborg förutsätts som säkerhet och kanske också för att klara perioder med högre förbrukning. Ett önskvärt förtydligande i planen är att de beräkningar som Sweco anlitas för att göra kompletteras med maxförbrukning och olika avbrottsituationer för Mölndal. Ett sådant underlag med frekvens och varaktighet för maxköp från Göteborg med flera är ett bra underlag för den fortsatta dialogen. Det bidrar också med ett konkret underlag för de regionala analyserna inom SVAR-projektet. Flera kommuner är till exempel beroende av samma vattentäkt. Det vore också värdefullt med kompletterande beräkningar av i vilken grad Mölndals stad kan

stötta Göteborgs stad vid ansträngda lägen avseende flöde, tillgänglighet och kvalitet särskilt map säkerhet mot vattenburen smitta.

3. Förslagna punkter i arbetet framöver

Kretslopp och vatten anser att nyttjande av de förhållandevis goda grundvattentillgångarna i Mölndal inte bör uteslutas. Ett viktigt perspektiv för den regionala vattenbalansen är att regionens dricksvattenförsörjning till stor del beror av ytvattentäkter där Göta älv har en dominerande betydelse. En större andel grundvatten skulle ge en robusthet mot försämrade tillgänglighet för Göta älv och händelser som samtidigt påverkar flera ytvattentäkter, inklusive brist på t ex fällningskemikalier. Ett riktmärke för acceptabla investeringar i grundvatten kan vara att kostnaderna för ytterligare kapacitetsökningar i Göteborgs dricksvattensystem är i storleksordningen 3 Mkr per l/s.

Mindre förslag till korrigeringar och kompletteringar

Planen är välskriven. Några förslag till mindre korrigeringar och kompletteringar framgår av bilaga 1.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Nuvarande avtal mellan grannkommuner behöver ses över både avseende betalningsmodell och ändrade behov. Kretslopp och vatten instämmer med Mölndals stad om att det ska göras med SVAR-projektets resultat som utgångspunkt. Pågående översyn av avtal mellan kommunerna syftar till att skapa en tydlig och rättvis kostnadsfördelning mellan säljare och köpare i Göteborgsregionen. Inom det pågående SVAR-projektet tas grundmallar fram.

Ekonomiskt påverkas investeringskostnaderna för Göteborg av avtalskonstruktionen, det vill säga vad är den ömsesidiga överenskommelsen av leverans och köp i normalläge respektive ansträngda lägen. För Göteborgs investeringsplanering och framtida taxeutveckling är det viktigt med dialog med grannkommunerna inte bara om deras planerade normala inköpsvolym, utan också vilken nivå de vill ha på leveranssäkerheten i ansträngda lägen. För att kunna upprätthålla önskad leveranssäkerhet krävs ytterligare investeringar i Göteborgs dricksvattenförsörjning. Kostnaderna för detta behöver fördelas rättvist mellan kommunerna. Dialog om detta pågår inom ramen för SVAR-projektet.

Bedömning ur ekologisk dimension

Ökade vattenuttag ur Mölndalsåsystemet i perioder med låg tillrinning skulle påverka regleringen av Nedsjöarna och Delsjöarna.

Grundvatten som del av Mölndals system skulle minska denna påverkan och sannolikt skulle en lösning där grundvatten ingår ge mindre klimatpåverkan.

Bedömning ur social dimension

Det är positivt att Mölndal som en del av den regionala dialogen beskriver sina alternativ för framtida dricksvattenförsörjning. Säker tillgång till hälsosamt och rent

dricksvatten på ett miljömässigt och kostnadseffektivt sätt gynnar alla befolkningsgrupper i regionen.

Expedieringskrets

Mölndals stad, Kungsbacka kommun (verksamheten vatten och avfall), Härryda kommun HVAA, Partille kommun, SVAR-projektet vid GR.

Bilaga 1

Förslag till mindre korrigeringar och kompletteringar

Sid 9 st3 i rött? En remissversion av vattenförsörjningsplanen tas fram under 2022.
Kompletteras här.

Sid 12 st4 tillväxten varit kraftig

Sid 15 at3 stryk övriga i samtliga övriga medlemskommuner årsskiftet 2023/2024

Sid 12 s1 Kanske bättre att skriva att Mölndal har ett eget vattenverk och även försörjs från Göteborgs vattenverk, huvudsakligen vattenverket Lackarebäck beläget i Mölndals kommun

Sid 17 st6 Rubrik Kungsbacka kommun. Enligt avtalet som undertecknades 2014 ska överföringsmöjligheten vara 70 l/s. Kapaciteten i överföringen uppgår till 70 l/s i nuläge. Varför behöver både kapacitet enligt avtal och nuläge anges?

Sid 19 st8 Omprövningen av Mölndals Kvarnbys vattendom enligt NAP bör nämnas eftersom reglingsintervallet i framförallt Nedsjöarna är en förutsättning för leveranssäkerheten i regionen med sin direkta betydelse för Mölndal, Härryda och Göteborg.

Sid 21 st3 Det som kräver reduktion är framförallt avföringspåverkan med tillhörande risk för vattenburen smitta.

Sid 23-24 Beskrivningen om ledningar mm bör göras mindre detaljerad av informationssäkerhetsskäl.

Sid 25 st4 Otydligt om markfrågan för utbyggnad av Mölndals vattenverk är löst eller inte.

Sid 22 st5 om vatten från grannkommuner anges att det kan ske inom en timma efter kontakt med berörda kommuner. Bör kompletteras med att det förutsätter att dessa har ett överskott eller att avtal sluts om leveranssäkerhet.

Sid 26 st2 Försäljningen från Göteborg till Mölndal var de senaste två åren ännu lägre ca 240 000 m³.

Sid 26 st5 Härrydas nya vattenverk i drift 2023?

Sid 36 st1 Rubrik Riskanalys. för leveransavbrott. Den största risken för leveransavbrott härleds till råvattenproblem där förstärkt reningsprocess i Göteborg (som kan utgöra reserv för Mölndal) har en mycket stor positiv inverkan på nivån. Observera att tillgången till dricksvatten från Göteborgs förstärkta reningsprocess beror av vilka avtal som sluts.

Sid 36 st2 planerat till 2022

Sis 50 st3 Göteborg önskar vara delaktiga i förstudien avseende ökat uttag från Rådasjön.

Bilagan Mölndals stad dricksvattenmodell.

Analysen bör kompletteras med:

- Maxförbrukning
- Avbrottsfall
- Möjligheten till leverans till leverans till Göteborg vid ansträngda lägen i Göteborg